

Jerzy Kuśnierz

Turkowiec, gm. Werbkowice, woj.
zamojskie, AZP 90-92/17

Informator Archeologiczny : badania 24, 35

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Turkowice, gm. Werbkowice
woj. zamojskie AZP 90-
92/17**

**Wojewódzki Ośrodek Archeologicz-
no-Konserwatorski w Zamościu**

**Badania prowadził mgr Jerzy Kuśnierz. Finansował WKZ w Zamościu.
Drugi sezon badań. Kurhan.**

W 1990 r. prace koncentrowały się na rozpoznaniu badanego rok wcześniej kurhanu nr 10, zaliczanego do cmentarzyska kurhanowego w Tyszowcach. Wyniki badań z 1989 r. sugerowały istnienie bardzo bogatej w materiał zabytkowy osady wczesnobrązowej, na terenie której usypano kopiec nr 10. Wykop o wymiarach 6x5 m został założony na kulminacji pobliskiego piaszczystego pagórka (wykop nr 1). W trakcie badań nie zarejestrowano śladów obiektów osadowych, zaś w kolejno zdejmowanych 10-centymetrowych warstwach znaleziono dość liczne fragmenty ceramiki neolitycznej i wczesnobrązowej oraz fragmenty polepy, odlupki i wiórki krzemienne a także kilka rdzeń. Do najciekawszych zabytków znalezionych w wykopie nr 1 należy przepalony w ogniu rdzeń krzemienisty wykonany ze zniszczonej, gładzonej siekierki wtórnie użyty jako tłuk, rdzeń z krzemienia wołyńskiego oraz fragmenty ceramiki z ornamentem typowym dla kultury trzcinieckiej. Negatywne w stosunku do spodziewanych wyniki badań w wykopie nr 1 nakazują ściśle powiązanie znalezionej w 1989 r. charakterystycznie zdobionego naczynia z kurhanem nr 10, a nie z ewentualną osadą.

Podczas penetracji pobliskiego otoczenia natrafiono na kopiec położony na podmokłej łące, przepołowiony przez rów melioracyjny. Założono wykop (nr 2) i oczyszczono profile wznoszące się w kopiec nr 28 (wg numeracji kurhanów cmentarzyska w Tyszowcach) rowu na odcinku od hipotetycznego centrum kopca do linii obwodu. Kopiec zbudowany był z mocno zbitej ilastej gliny i zawierał dużo polepy oraz niewielkie ilości neolitycznej ceramiki oraz krzemieni. Oczyszczenie profilu do calca było możliwe dzięki obniżeniu się wód gruntowych spowodowane suszą. Głęboko, około 30 cm poniżej normalnego poziomu wody w rowie melioracyjnym znaleziono duże fragmenty dna wypalonego na czarno naczynia oraz uszkodzoną siekierkę krzemienią przerobioną na rdzeń. Planuje się odsłonięcie całego profilu kopca nr 28 i wyjaśnienie jego funkcji.

W miejscu wskazanym przez miejscową ludność, na piaszczystej wydmy, w połowie drogi między kopcem nr 10 a kopcem nr 28 założono sondażowy wykop nr 3 o wymiarach 5x5 m. Natrafiono tam na ślady osadnictwa neolitycznego m.in. na ślady ogniska. Pozyskano wiele charakterystycznych dla kultury pucharów lejkowatych zdobionych fragmentów ceramiki oraz duże ilości polepy i krzemieni. Najciekawszym znaleziskiem z wykopu nr 3 jest połowa pionowo przelamanej misy kultury lubelsko-wołyńskiej ceramiki malowanej oraz rdzeń z krzemienia święciechowskiego używany jako tłuk.

**Uszarów, gm. Lipnik woj. tar-
nobrzezkie St. 4 AZP 89-71**

**Biuro Badań i Dokumentacji Zabyt-
ków w Tarnobrzegu**

**Badania prowadził mgr Marek Florek. Finansował BBIDZ w Tarnobrze-
gu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe, głównie wczesny
okres epoki brązu, ponadto neolit, okres wpływów rzymskich i wczesne
średniowiecze.**

Stanowisko odkryte podczas badań powierzchniowych. Zajmuje kulminację i górne partie stoków niewielkiego cypla lessowego. Ze względu na intensywne procesy niszczące podjęto natychmiastowe badania ratownicze ujawniających się obiektów. W jednym miejscu, na powierzchni ok. 1,5 m² wystąpiło skupisko dużych fragmentów ceramiki kultury mierzanowickiej pochodzących z co najmniej 4 naczyń. W założonym w tym miejscu wykopie o wymiarach 4 x 3,5 m, pod ok. 20 centymetrową warstwą oraniny, stwierdzono zarys niewielkiej, zachowanej jedynie w części przydennej, owalnej jamy o wymiarach 1,3 x 0,95 m, 0,1 m głębokości od poziomu zaobserwowania (0,3 m od powierzchni gruntu), płaskim dnem i jednolitym, szaro-brunatno-żółtym wypełniskiem. W warstwie oraniny nad jamą i w jej wypełnisku znaleziono 105 fragmentów ceramiki kultury mierzanowickiej pochodzących z co najmniej 12 naczyń, 12 fragmentów ceramiki kultury amfor kulistych, z co najmniej 4 naczyń, w tym 2 mis, 1 skrobacz na odlupku z krzemienia czekoladowego, 6 odlupków z krzemienia święciechowskiego i paslastego, 6 drobnych fragmentów kości i 3 bryłki polepy. Przeprowadzone obserwacje potwierdziły fakt znacznego zniszczenia stanowiska przez procesy erozyjne — w ciągu ostatnich 30-40 lat jego powierzchnia obniżyła się o co najmniej 0,5 m.

Materiały i dokumentację złożono w BBiDZ w Tarnobrzegu.

Badania ratownicze będą kontynuowane.

Zabelów, woj. piotrkowskie St. 1 patrz paleolit i mezolit